**Europski parlament**
2024-2029

**USVOJENI TEKSTOVI**

# P10_TA(2026)0067

## Pristupi upravljanju ribarstvom za zaštitu osjetljivih vrsta, rješavanje problema invazivnih vrsta i ostvarivanje koristi za lokalna gospodarstva

### Rezolucija Europskog parlamenta od 10. ožujka 2026. o pristupima upravljanju ribarstvom za zaštitu osjetljivih vrsta, rješavanju problema invazivnih vrsta i ostvarivanju koristi za lokalna gospodarstva (2025/2011(INI))

*Europski parlament,,*

– uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 43.,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1380/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o zajedničkoj ribarstvenoj politici, izmjeni uredaba Vijeća (EZ) br. 1954/2003 i (EZ) br. 1224/2009 i stavljanju izvan snage uredaba Vijeća (EZ) br. 2371/2002 i (EZ) br. 639/2004 i Odluke Vijeća 2004/585/EZ[1] (Uredba o ZRP-u),

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1143/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2014. o sprječavanju i upravljanju unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta („Uredba o invazivnim vrstama”)[2],

– uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 1007/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o trgovini proizvodima od tuljana[3],

– uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1224/2009 od 20. studenoga 2009. o uspostavi sustava kontrole Zajednice za osiguranje sukladnosti s pravilima zajedničke ribarstvene politike, o izmjeni uredbi (EZ) br. 847/96, (EZ) br. 2371/2002, (EZ) br. 811/2004, (EZ) br. 768/2005, (EZ) br. 2115/2005, (EZ) br. 2166/2005, (EZ)

---

1 SL L 354, 28.12.2013., str. 22., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1380/oj.
2 SL L 317, 4.11.2014., str. 35., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/1143/oj.
3 SL L 286, 31.10.2009., str. 36., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1007/oj.

br. 388/2006, (EZ) br. 509/2007, (EZ) br. 676/2007, (EZ) br. 1098/2007, (EZ) br. 1300/2008, (EZ) br. 1342/2008 i o stavljanju izvan snage uredbi (EEZ) br. 2847/93, (EZ) br. 1627/94 i (EZ) br. 1966/2006[4] (Uredba o kontroli ribarstva),

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2019/1241 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o očuvanju ribolovnih resursa i zaštiti morskih ekosustava putem tehničkih mjera, o izmjeni uredbi Vijeća (EZ) br. 1967/2006, (EZ) br. 1224/2009 i uredbi (EU) br. 1380/2013, (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973, (EU) 2019/472 i (EU) 2019/1022 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EZ) br. 894/97, (EZ) br. 850/98, (EZ) br. 2549/2000, (EZ) br. 254/2002, (EZ) br. 812/2004 i (EZ) br. 2187/2005[5],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2023/2842 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. studenoga 2023. o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 1224/2009 i o izmjeni uredbi Vijeća (EZ) br. 1967/2006 i (EZ) br. 1005/2008 te uredbi (EU) 2016/1139, (EU) 2017/2403 i (EU) 2019/473 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu kontrole ribarstva[6],

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1991 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2024. o obnovi prirode i izmjeni Uredbe (EU) 2022/869[7],

– uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore[8] (Direktiva o staništima),

– uzimajući u obzir Direktivu 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice u području politike morskog okoliša (Okvirna direktiva o pomorskoj strategiji)[9],

---

4 SL L 343, 22.12.2009., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1224/oj.

5 SL L 198, 25.7.2019., str. 105., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1241/oj.

6 SL L, 2023/2842, 20.12.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2842/oj.

7 SL L, 2024/1991, 29.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj).

8 SL L 206, 22.7.1992., str. 7., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj.

9 SL L 164, 25.6.2008., str. 19., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/56/oj.

– uzimajući u obzir Direktivu 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica[10] (Direktiva o pticama),

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 9. lipnja 2021. o Strategiji EU-a za bioraznolikost do 2030.: Vraćanje prirode u naše živote[11],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. svibnja 2023. naslovljenu „Za snažan i održiv sektor algi u Uniji”[12],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 18. siječnja 2024. o trenutačnom stanju provedbe zajedničke ribarstvene politike i budućim perspektivama[13],

– uzimajući u obzir ciljeve održivog razvoja Ujedinjenih naroda, a posebno cilj br. 14: Život u vodi, cilj održivog razvoja br. 15: Život na kopnu, cilj održivog razvoja br. 1: Iskorjenjivanje siromaštva, cilj održivog razvoja br. 2: Iskorjenjivanje gladi i cilj održivog razvoja br. 11: Održivi gradovi i zajednice,

– uzimajući u obzir Globalni okvir za bioraznolikost iz Kunminga i Montreala,

– uzimajući u obzir Međunarodnu konvenciju o nadzoru i upravljanju brodskim balastnim vodama i talozima,

– uzimajući u obzir članak 55. Poslovnika,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za ribarstvo (A10-0018/2026),

A. budući da EU već dugo prepoznaje važnost održivog ribarstva i pristupa upravljanju ribarstvom koji se temelje na ekosustavima u očuvanju morske bioraznolikosti, među ostalim zaštite osjetljivih vrsta, podupiranja lokalnih gospodarstava i osiguravanja održivih prehrambenih sustava;

B. budući da je EU proveo nekoliko regulatornih okvira za oporavak i zaštitu osjetljivih morskih vrsta;

C. budući da EU integrira zaštitu i oporavak osjetljivih vrsta u druge pravne okvire, kao što je nedavno revidirana Uredba o kontroli ribarstva, čime se osigurava sveobuhvatan pristup prikupljanju podataka koji će se upotrebljavati za očuvanje osjetljivih vrsta;

---

10 SL L 20, 26.1.2010., str. 7., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj.
11 SL C 67, 8.2.2022., str. 25.
12 SL C, C/2023/1074, 15.12.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1074/oj.
13 SL C, C/2024/5734, 17.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5734/oj.

D. budući da Međunarodna unija za očuvanje prirode (IUCN) objavljuje crveni popis, sveobuhvatan popis stanja očuvanosti vrsta, pružajući ključne informacije o delikatnom stanju osjetljivih morskih vrsta i ističući potrebne napore za očuvanje;

E. budući da usputni ulov osjetljivih vrsta predstavlja veliku prijetnju morskoj bioraznolikosti, kako je prepoznata u međunarodnim i regionalnim konvencijama te u zakonodavstvu EU-a;

F. budući da su morske ptice jedan od pokazatelja zdravlja morskih ekosustava s obzirom na njihovu ulogu glavnoga grabežljivaca u morskom prehrambenom lancu;

G. budući da dionici surađuju u nekoliko projekata kako bi isprobali nove metode upravljanja i alate za smanjenje razine usputnog i slučajnog ulova osjetljivih vrsta tijekom ribolovnih operacija;

H. budući da su podaci koje je Europska agencija za okoliš objavila 2025.[14] pokazali da zaštićena morska područja čine 13,7 % voda EU-a;

I. budući da je na portalu Komisije posvećenom Misiji za oceane i vode[15] objavljena studija u kojoj se navodi da je 2023. ribarstvo odobreno u više od 40 % zaštićenih morskih područja, ograničeno u manje od 25 % i izričito zabranjeno u samo 0,4 %;

J. budući da su invazivne strane vrste jedan od uzroka gubitka bioraznolikosti, da negativno utječu na ribarstvo, akvakulturu i funkcije ekosustava te da mogu biti štetne za ljudsko zdravlje, infrastrukturu i biološku sigurnost;

K. budući da akvakultura neautohtonih vrsta s ograničenim mjerama kontrole predstavlja rizik jer te vrste mogu pobjeći i postati invazivne, što može ugroziti autohtone divlje vrste i okoliš;

L. budući da je EU donio nekoliko mjera za sprečavanje uvođenja invazivnih stranih vrsta, otkrivanje i mapiranje njihove rasprostranjenosti te suzbijanje njihova širenja, među ostalim posebno Uredbu o invazivnim stranim vrstama kojom se utvrđuje popis invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Uniji i kojom se provode mjere kontrole;

M. budući da su, u skladu s Uredbom o invazivnim stranim vrstama, invazivne strane vrste one vrste čiji su negativni učinci toliko

---

14 Europska agencija za okoliš, „Zaštićena morska područja u europskim morima” („Marine protected areas in Europe’s Seas”), internetske stranice Europske agencije za okoliš – Analiza i podaci – pokazatelji, 6. studenoga 2025.

15 Europska komisija, „Studija o propisima u zaštićenim morskim područjima EU-a: uvid i posljedice”, internetska stranica portala Misije za oceane i vode.

značajni da zahtijevaju koordiniranu i ujednačenu intervenciju na razini EU-a te ih je stoga zabranjeno uvoditi, posjedovati, uzgajati, prevoziti ili trgovati njima, slobodno ih prenositi ili puštati u prirodni okoliš;

N. budući da je jedan od kvalitativnih deskriptora za utvrđivanje dobrog stanja okoliša, kako je navedeno u Okvirnoj direktivi o morskoj strategiji, taj da se neautohtone vrste uvedene ljudskim aktivnostima drže na razinama kojima se ne šteti ekosustavima;

O. budući da je pravilno i pravodobno prikupljanje podataka od velike važnosti kako bi se osiguralo otkrivanje invazivnih stranih vrsta i mapiranje njihove rasprostranjenosti te kako bi se uspostavile i provele mjere za suzbijanje širenja tih vrsta na najciljaniji i najučinkovitiji mogući način;

P. budući da se različite aktivnosti, kao što su pomorski promet ili turizam, smatraju važnim vektorima za širenje invazivnih stranih vrsta, posebno ovisno o razinama mjera ublažavanja i nadzora koje se primjenjuju;

Q. budući da se Strategijom EU-a za bioraznolikost obvezalo na upravljanje uspostavljenim invazivnim stranim vrstama i smanjenje broja vrsta s crvenog popisa kojima one prijete za 50 % do 2030.;

R. budući da Europska mreža podataka o stranim vrstama (EASIN) trenutačno prati 12 423 strane vrste u različitim okolišima, od kojih su 1440 (11,6 %) morske vrste; budući da je od 2019. 53 % europskih morskih obala pod pritiskom invazivnih stranih vrsta, uz znatne regionalne razlike: 33 % morskih obala u Baltičkom moru, 100 % u Crnom moru, 98 % u Sredozemnom moru i 25 % u sjeveroistočnom Atlantskom oceanu;

S. budući da klimatske promjene, posebno zagrijavanje oceana, te povećano kretanje robe i ljudi predstavljaju glavne mehanizme unošenja invazivnih stranih vrsta i mogu pojačati njihov utjecaj na osjetljive vrste, ekosustave i, posljedično, ribolovne aktivnosti;

T. budući da nekontrolirano širenje invazivnih stranih vrsta prouzročuje znatnu kratkoročnu i dugoročnu štetu ribarstvu i akvakulturi, među ostalim štetu na ribolovnoj opremi i infrastrukturi akvakulture, smanjenje ulova i prirodnog rasta lova i produktivnosti te poremećaje u ekosustavima, što sve ugrožava ekološku ravnotežu i gospodarsku održivost ribarskih zajednica;

U. budući da invazivne strane vrste, među ostalim populacije stranih grabežljivaca, ugrožavaju ne samo ekološku ravnotežu nego i društvenu i gospodarsku održivost obalnih ribarskih zajednica, posebno ribarstva te malih i srednjih poduzeća iz sektora akvakulture;

V. budući da se primjenom ekosustavnog pristupa upravljanju ribarstvom te planiranju i prostornom upravljanju u akvakulturi može poboljšati otpornost obaju sektora i njihovu sposobnost prilagodbe, posebno na lokalnoj razini;

W. budući da se najudaljenije regije EU-a, kako je prepoznato u članku 349. UFEU-a, suočavaju s jedinstvenim izazovima i mogućnostima u pogledu upravljanja ribarstvom, očuvanja osjetljivih vrsta i sprečavanja invazivnih vrsta; budući da je ključno prilagoditi pokazatelje za mjerenje ravnoteže između kapaciteta i ribolovnih mogućnosti lokalnim okolnostima, uzimajući u obzir njihovu geografsku udaljenost, bogatstvo i jedinstvenost njihove bioraznolikosti, njihove društvene i gospodarske posebnosti te ključnu ulogu lokalnog sektora ribarstva u osiguravanju opskrbe hranom i podupiranju gospodarstva tih regija;

X. budući da borba protiv invazivnih stranih vrsta također zahtijeva snažno djelovanje na međunarodnoj razini; budući da se u Konvenciji o biološkoj raznolikosti invazivne strane vrste prepoznaju kao međusektorsko pitanje te da je cilj globalnog okvira za bioraznolikost iz Kunminga i Montreala smanjiti unošenje i naseljavanje invazivnih stranih vrsta za najmanje 50 % do 2030.;

Y. budući da napori za zaštitu okoliša moraju biti popraćeni mjerama kojima se jača konkurentnost europske ribarske flote, osigurava gospodarska održivost sektora i generacijska obnova obalnih zajednica;

Z. budući da širenje invazivnih vrsta i povećanje populacija grabežljivaca u nekim regijama utječu na ekosustav te na sektore ribarstva i akvakulture, pri čemu su aktivnosti malog priobalnog ribolova posebno osjetljive;

AA. budući da je tijekom javnog savjetovanja Europske komisije 94 % svih ispitanika izjavilo da se protivi ili se snažno protivi stavljanju proizvoda od tuljana na tržište, odbacujući to kao mjeru upravljanja ribarstvom; budući da je 89 % ispitanika navelo da lov na tuljane pobuđuje ozbiljne moralne dvojbe[16];

AB. budući da Eurostat održava sveobuhvatnu bazu dugoročnih podataka o ulovu u ribarstvu, koja pruža vrijedne uvide koji mogu poslužiti kao temelj za razvoj učinkovitih strategija upravljanja ribarstvom i procjenu osjetljivih vrsta te doprinijeti sustavima ranog upozoravanja za neautohtone vrste;

---

16 Europska komisija, „Trgovina proizvodima od tuljana – provjera primjerenosti pravila EU-a”, internetske stranice Europske komisije.

AC. budući da instrumenti kao što su druge učinkovite mjere očuvanja za pojedina područja također mogu pomoći u naporima za očuvanje i upravljanje;

AD. budući da ne postoje izravni standardi EU-a za balastne vode; budući da se u pravilima o sprečavanju unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta i upravljanju njima Međunarodna konvencija o nadzoru i upravljanju brodskim balastnim vodama i talozima prepoznaje kao jedna od mogućih mjera za upravljanje invazivnim vrstama koje izazivaju zabrinutost;

***Osjetljive vrste: pokazatelji otpornosti oceana***

1. naglašava važnost osiguravanja zdravih morskih ekosustava, staništa i vrsta u EU-u;

2. ističe jedinstvenu ulogu osjetljivih vrsta u morskim ekosustavima te ekološke, gospodarske i društvene koristi koje proizlaze iz njihova upravljanja, očuvanja i zaštite;

3. naglašava da su mnoge osjetljive vrste vrijedni pokazatelji zdravlja morskih ekosustava te da pružaju rano upozoravanje na ekološke neravnoteže i doprinose otpornosti ekosustava, s izravnim učinkom na produktivnost ribarstva i akvakulture;

4. apelira na Komisiju i države članice da primijene pristup upravljanju ribarstvom koji se temelji na ekosustavima uz pristupe koji su usmjereni na očuvanje osjetljivih vrsta, uz istodobno podupiranje gospodarskog i socijalnog blagostanja ribara, kao i osiguravanje ostvarenja ciljeva EU-a i međunarodnih obveza u pogledu zaštićenih morskih područja i područja od velike važnosti za bioraznolikost;

5. poziva Komisiju i države članice da osiguraju da se promjene u ekosustavima prouzročene klimatskim promjenama dosljedno odražavaju u procjenama utjecaja na okoliš i upravljanju ribarstvom;

6. apelira na Komisiju i države članice da smanje i, gdje je to moguće, otklone slučajne ulove osjetljivih morskih vrsta, u skladu s člankom 3. Uredbe (EU) 2019/1241, osiguravajući da takvi ulovi ne predstavljaju prijetnju stanju očuvanosti tih vrsta;

7. ističe da su se tijekom proteklih desetljeća staništa promijenila, što je dovelo do nestanka nekih vrsta i istodobno omogućilo dolazak novih; u tom pogledu naglašava potrebu za podizanjem razine osviještenosti građana, a posebno ribara i ribiča, o važnosti prikupljanja podataka i potrebi za prilagodljivim upravljanjem;

8. naglašava važnost znanstveno utemeljenih planova upravljanja zaštićenim morskim područjima, među ostalim njihovu okolišnu, socijalnu i gospodarsku dimenziju i ishode, kako bi se osiguralo da su

mjere očuvanja ciljane, učinkovite i usklađene s potrebama specifičnima za ekosustav te da se učinkovito provode; ističe da je cilj EU-a zaštititi 30% svojih mora do 2030.;

9. podsjeća da ribari moraju biti sastavni dio rješenja i zastupljeni u svim tijelima koja pružaju savjete te u tom pogledu ističe važnost osiguravanja zastupljenosti svih ribara, posebno malih i artizanalnih ribara; zabrinut je zbog toga što njihova zastupljenost nije uvijek osigurana na odgovarajući način;

10. poziva Komisiju i države članice da u potpunosti iskoriste alate zajedničke ribarstvene politike (ZRP), posebno tehničke mjere, kako bi se riješilo pitanje interakcije u ribarstvu i bolje zaštitile osjetljive vrste te istodobno osigurale pravedne i učinkovite naknade za ribare pogođene gubitkom pristupa tradicionalnim ribolovnim područjima, u skladu s odredbama Europskog fonda za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu; poziva Komisiju da osigura provedbu i izvršenje postojećeg zakonodavstva;

11. apelira na države članice da pri dodjeli ribolovnih mogućnosti u potpunosti iskoriste odredbe sadržane u članku 17. Uredbe o ZRP-u, da potaknu ribare na poduzimanje mjera za smanjenje ili uklanjanje usputnog ulova osjetljivih vrsta i da pruže poticaje ribarskim plovilima koja upotrebljavaju selektivni ribolovni alat ili ribolovne tehnike s manjim utjecajem na okoliš, pri čemu posebnu pozornost trebaju posvetiti malim flotama;

12. podsjeća na važnost koju podaci prikupljeni u okviru ZRP-a imaju za pravilno utvrđivanje učinka ribarstva na osjetljive vrste i važnost poboljšanih sustava praćenja, u skladu sa znanstvenim savjetima i zakonodavstvom EU-a; naglašava važnost sveobuhvatnih podataka o usputnom ulovu za pojedine vrste kako bi se omogućile ciljane mjere ublažavanja, pružile informacije za strategije prilagodljivog upravljanja i olakšalo donošenje uravnoteženih i znanstveno utemeljenih mjera kojima se uzimaju u obzir i socioekonomski čimbenici te osigurava sigurnost opskrbe hranom u EU-u;

13. ističe važnost cjelovitog pristupa u svim područjima politika jer to može pomoći u poboljšanju praćenja, zaštite, obnove i oporavka osjetljivih vrsta i staništa; u tom pogledu naglašava važnost provedbe postojećeg zakonodavstva u svim relevantnim područjima politika, a ne samo u onima koja su izravno povezana sa ZRP-om;

14. poziva Komisiju i države članice da ojačaju pristupe upravljanju morskim okolišem koji se temelje na ekosustavima, uzimajući u obzir interakcije vrsta, ako je to moguće, i sve pritiske na morske ekosustave, među ostalim klimatske promjene i onečišćenje, na kopnu ili iz drugih izvora;

15. naglašava da zaštićena morska područja koja su učinkovito zaštićena i kojima se učinkovito upravlja na temelju najboljih dostupnih

znanstvenih spoznaja doprinose, ovisno o njihovim ciljevima očuvanja, smanjenju slučajnog ulova osjetljivih vrsta na najmanju moguću mjeru, zaštiti mrijestilišta, rastilišta i juvenilne ribe te smanjenju utjecaja na osjetljiva staništa;

16. poziva Komisiju i države članice da ispitaju regionalnu i lokalnu veličinu populacije, stanje i trendove vrsta te moguće učinke koje neuravnotežene populacije mogu imati na ribolovne aktivnosti kako bi se osiguralo upravljanje ribarstvom utemeljenom na ekosustavima, među ostalim mjerama zaštite osjetljivih vrsta;

17. poziva Komisiju i države članice da povećaju potporu znanstvenim programima o osjetljivim vrstama i pristupima upravljanju, kako je utvrđeno u relevantnom zakonodavstvu; ističe činjenicu da u nekim regijama osjetljive vrste, kao što su rastuće populacije kormorana i tuljana, utječu na riblje stokove, aktivnosti ribarstva i akvakulture te na druge osjetljive populacije vrsta; smatra da regulatorni okvir sadržava potrebne alate za poboljšanje lokalnog stanja osjetljivih vrsta; stoga poziva Komisiju i države članice da među mjerama koje treba poduzeti razmotre sve mogućnosti predviđene Direktivom o pticama i Direktivom o staništima kako bi se olakšalo aktivno i učinkovito upravljanje populacijama i poduprlo upravljanje utemeljeno na ekosustavima;

18. snažno apelira na Komisiju da osigura usklađenost pristupa EU-a upravljanju ribarstvom sa ZRP-om, ciljevima Strategije EU-a za bioraznolikost do 2030. i međunarodnim obvezama EU-a kao što je Globalni okvir za bioraznolikost iz Kunminga i Montreala. u tom pogledu naglašava da bi trebalo poduzeti mjere kako bi se zaustavilo propadanje osjetljivih vrsta u morskim ekosustavima EU-a, među ostalim provedbom odgovarajućih mjera očuvanja i zaštitom staništa;

19. poziva Komisiju da poduzme mjere u okviru regionalnih organizacija za upravljanje ribarstvom kako bi se smanjio i, gdje je to moguće, uklonio usputni ulov osjetljivih vrsta, ograničila trgovina morskim prehrambenim proizvodima i njihov uvoz te ojačale mjere protiv nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova, među ostalim boljom carinskom kontrolom i suradnjom s partnerima iz regionalnih organizacija za upravljanje ribarstvom;

***Invazivne vrste: prijetnje našim oceanima i gospodarstvu***

20. ističe da invazivne strane vrste ugrožavaju ribarstvo i akvakulturu, autohtonu morsku bioraznolikost i ekosustave, što utječe na životne uvjete i prihode ribara i obalnih zajednica;

21. ističe da mali priobalni ribolov daje ključan doprinos lokalnim gospodarstvima i sigurnosti opskrbe hranom u EU-u te da je sve ugroženiji zbog čimbenika koji opterećuju okoliš, kao što su invazivne

vrste i klimatske promjene, među ostalim masovna kretanja određenih vrsta, posebno zbog zagrijavanja voda, što uzrokuje ozbiljne gubitke, posebno za uzgajivače školjkaša, koji su dvostruko kažnjeni padom proizvodnje i povećanjem troškova povezanih s napadima grabežljivaca;

22. podsjeća da je u EU-u 88 invazivnih stranih vrsta strogo regulirano, među ostalim 47 životinjskih vrsta i 41 biljna vrsta koje izazivaju zabrinutost u Uniji;

23. žali zbog činjenice da se postojećim popisom vrsta koje izazivaju zabrinutost u Uniji ne odražava u potpunosti prijetnja koju invazivne strane vrste predstavljaju za ribarstvo, akvakulturu i morski okoliš EU-a jer su trenutačno na popisu samo dvije morske vrste (Plotosus lineatus i Rugulopteryx okamurae), uz određene vrste koje obitavaju u bočatim okolišima; traži poboljšanje popisa na temelju ažuriranih znanstvenih savjeta i procjena rizika;

24. ističe potrebu za odgovarajućim upravljanjem vrstama i sa zabrinutošću primjećuje povećanu prisutnost vrsta u određenim regijama, na primjer:

    (a) pacifičkih vrsta kamenica i stranih rakova u južnom Sjevernome moru, posebno duž nizozemske obale;

    (b) glavoča blatara, što utječe na ekosustav i posebno ugrožava kozice, plosnatice i autohtone glavoče, posebno u vodama Sjevernog mora;

    (c) plavog raka, azijske obalne rakovice, morskog oraha i meduze Gonionemus vertens u sjeveroistočnom Atlantiku;

    (d) ribe lava (Pterois miles), plavotočkaste trumpetače (Fistularia commersonii) i srebrnoprugaste četverozupke (Lagocephalus sceleratus) u vodama oko Grčke i Cipra;

    (e) zebraste dagnje (Dreissena polymorpha) unesene u rijeku Ebro i riba iz redova somovki (Silurus glanis) u Španjolskoj;

    (f) azijske alge (Rugulopteryx okamurae), posebno u zapadnom Sredozemlju;

25. poziva Komisiju i države članice da uspostave regionalne sustave praćenja pojedinih vrsta, među ostalim koordinirane strategije ranog upozoravanja i odgovora za strane vrste koje utječu na gospodarski relevantna staništa;

26. žali zbog nedostatka posebnih programa praćenja morskih invazivnih stranih vrsta i traži poboljšanje metoda praćenja i usklađivanje pokazatelja diljem EU-a, kao i veću tehničku i financijsku potporu,

posebno za najudaljenije regije, kojima su potrebna posebna dodatna sredstva zbog njihove jedinstvene bioraznolikosti i udaljenosti;

27. preporučuje uspostavu metodologija za utvrđivanje pragova i vrijednosti za sve europske morske regije i podregije, uzimajući u obzir učinak na ribarstvo i akvakulturu, mogućnosti upravljanja putovima unosa i potrebu za strožom kontrolom flota EU-a i trećih zemalja, posebno u pogledu invazivnih vrsta, provedbom Međunarodne konvencije o nadzoru i upravljanju brodskim balastnim vodama i talozima te primjenom smjernica u pogledu obraštaja trupa;

28. ističe moguću povezanost invazivnih stranih vrsta u kopnenim i slatkovodnim ekosustavima s onima u oceanima i morima te njihov utjecaj na ribarstvo i akvakulturu; poziva Komisiju da izradi sveobuhvatnu strategiju za rješavanje tog pitanja;

29. naglašava da je cjelovit, preventivni i višesmjerni pristup upravljanju koji se temelji na putovima unosa apsolutni prioritet za učinkovito sprečavanje unošenja morskih invazivnih stranih vrsta i njihova širenja te u borbi protiv glavnih uzroka njihova širenja; potiče države članice da povećaju upotrebu ranog predviđanja i novih tehnika kao što su eDNA, umjetna inteligencija i automatizirano praćenje, te da povećaju sudjelovanje ribara, ribiča, obalnih zajednica te građansku znanost kao sredstva i resurse kojima bi se odredile i kao prioritet utvrdile nove invazivne strane vrste, invazivne strane vrste koje se počinju sve više pojavljivati i visokorizične strane vrste za ribarstvo i akvakulturu; apelira na Komisiju da primijeni taj integrirani pristup u provedbi Europskog pakta o oceanima kako bi se osiguralo koordinirano djelovanje u svim sektorima i državama članicama;

30. poziva države članice da ojačaju komunikaciju, koordinaciju i suradnju, posebno u prekograničnim područjima, te da istodobno iskoriste biološku sigurnost kako bi se brzo provele mjere za rano otkrivanje i brzo iskorjenjivanje morskih invazivnih stranih vrsta te kako bi se upravljalo vrstama koje su već široko rasprostranjene; nadalje poziva Komisiju da surađuje s državama članicama kako bi se ta djelovanja proširila suradnjom s trećim zemljama koje dijele isti morski bazen;

31. preporučuje pojačanu suradnju između znanstvenih institucija i agencija EU-a kako bi se poboljšao prijenos znanja i primijenjena istraživanja o širenju, utjecaju i kontroli invazivnih morskih vrsta;

32. Ističe da je Sredozemno more, koje se prema Organizaciji za hranu i poljoprivredu zagrijava 20 % brže od ostatka svijeta, posebna žarišna točka u kojoj obitava više invazivnih stranih vrsta nego u bilo kojem drugom moru na svijetu, što uvelike utječe na morske ekosustave te na sektore ribarstva i akvakulture, zbog čega mu je potrebno posvetiti posebnu pozornost; u tom pogledu potiče Komisiju i države

članice da dodijele dodatna sredstva i uspostave hitne mjere za zaustavljanje širenja tih vrsta u tom morskom bazenu;

33. poziva Komisiju da podrži Opću komisiju za ribarstvo Sredozemlja u njezinim inicijativama za znanstveno praćenje i pilot-projektima kako bi se odgovorilo na probleme koje uzrokuju invazivne morske vrste;

34. poziva Komisiju da u okviru Europskog fonda za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu i drugih proračunskih programa stavi na raspolaganje posebna sredstva za potporu istraživanju, sprečavanju i iskorjenjivanju invazivnih vrsta ili, ako iskorjenjivanje nije izvedivo, upravljanju njihovim širenjem i oporavku od posljedica širenja, u suradnji s ribarima, lokalnim vlastima i znanstvenim organizacijama; ponovno potvrđuje svoje uvjerenje da bi takva sredstva trebala biti dostupna u sljedećem višegodišnjem financijskom okviru;

35. ističe važnost sustava obavješćivanja EASIN-a, posebno za pravodobno i sveobuhvatno izvješćivanje o novim slučajevima otkrivanja, mjerama iskorjenjivanja i otkrivanju na temelju službenih kontrola; potiče države članice da poboljšaju sustav pružanjem dodatnih informacija, osobito podataka o rasprostranjenosti, koristeći se posebno informacijama koje dostavljaju ribari, proizvođači u akvakulturi i svi drugi relevantni dionici;

36. podsjeća na međunarodnu dimenziju invazivnih stranih vrsta i predlaže da EU ojača svoje djelovanje u tom pogledu koristeći se svim dostupnim međunarodnim forumima, a posebno regionalnim organizacijama za upravljanje ribarstvom, Konvencijom o biološkoj raznolikosti i Globalnim okvirom za bioraznolikost iz Kunminga i Montreala; traži od EU-a da ojača suradnju s drugim međunarodnim organizacijama i trećim zemljama u pogledu razmjene znanja i uzajamnog učenja;

37. ističe potencijal suradnje s trećim zemljama koje dijele isti morski bazen, među ostalim s pomoću regionalnih organizacija za upravljanje ribarstvom, radi razmjene najboljih praksi, poticanja ulaganja i uspostave zajedničkih ciljeva za borbu protiv utjecaja invazivnih stranih vrsta;

***Prilike i izazovi za obalne zajednice***

38. naglašava da invazivne strane vrste uvelike negativno utječu na morsku bioraznolikost i ekosustave, na aktivnosti plavoga gospodarstva, među ostalim na ribarstvo i akvakulturu, te na druge gospodarske aktivnosti koje nisu povezane s morem, kao i na obalne zajednice i društvo u cjelini; smatra da je, kako bi se učinkovito spriječile nove invazije i provele uspješne mjere ublažavanja, ključno uzeti u obzir šire posljedice koje invazivne strane vrste imaju na

društvo, gospodarstvo i kulturu, a ne samo gubitak bioraznolikosti i učinke koje imaju na ekosustave;

39. potiče Komisiju da razvije posebnog pokazatelja za osjetljive i invazivne vrste u morima EU-a, uzimajući u obzir popise poput crvenog popisa IUCN-a, koji bi se uvrstili u publikacije Eurostata povezane s ciljevima održivog razvoja radi boljeg praćenja širenja i djelovanja u pogledu očuvanja i drugih načina upravljanja;

40. poziva Komisiju da u buduće projekte europskih istraživačkih i inovacijskih programa uvrsti financiranje istraživanja invazivnih stranih vrsta i ekološki prihvatljivih rješenja za njihovo održivo upravljanje i kontrolu;

41. naglašava važnost pružanja potpore pogođenim subjektima u ribarstvu i akvakulturi, s pomoću programa naknade i fondova za prilagodbu, u skladu s postojećim financijskim odredbama, posebno u područjima koja se zbog invazivnih vrsta suočavaju s izravnim gospodarskim gubitkom; naglašava potrebu za pružanjem ciljanih financijskih i regulatornih poticaja kako bi se lokalne ribare u obalnim vodama i unutarnjim plovnim putovima potaknulo da ciljano love i uklanjaju invazivne vrste radi smanjenja ekološkog pritiska uz istodobno podupiranje životnih uvjeta na lokalnoj razini; ističe moguću ulogu koju sustavi osiguranja mogu imati u rješavanju tog pitanja, posebno u pogledu posljedica za uzgajivače školjkaša, proizvođače u akvakulturi i ribare;

42. poziva države članice i Komisiju da pokrenu kampanje za podizanje razine osviještenosti kako bi se ribare, uzgajivače ribe i školjkaša, dionike iz sektora ribarstva, među ostalim ribiče, i širu javnost informiralo o unošenju, otkrivanju i utjecaju invazivnih stranih vrsta, njihovim učincima na okoliš i gospodarstvo, o tome kako smanjiti rizike povezane s njihovim unošenjem i širenjem te kako bi ih se uključilo u ta pitanja;

43. preporučuje, ako je to izvedivo, razvoj programa usmjerenih na invazivne vrste kojima se nastoji poboljšati kontrolu populacije i pružiti mogućnosti naknade ribarima;

44. smatra da upravljanje invazivnim stranim vrstama može pružiti mogućnosti za dodatni privremeni prihod s pomoću primijenjenih inovacija za stvaranje proizvoda s dodanom vrijednošću kao što su biognojiva i poljoprivredni supstrati kojima se podupire kontrola tih vrsta i, ako je moguće, njihovo iskorjenjivanje; poziva Komisiju da financira istraživanje i prijenos tehnologije u tom području;

45. naglašava da, ako iskorjenjivanje invazivnih vrsta nije izvedivo, iskorištavanje invazivnih vrsta za ljudsku potrošnju može ribarima pružiti dodatni privremeni prihod i doprinijeti bogatstvu koje koristi lokalnim gospodarstvima u EU-u;

46. podržava privremeno gospodarsko iskorištavanje određenih invazivnih stranih vrsta, kao što su alge, u prehrambene i neprehrambene svrhe; ističe da bi se one mogli upotrebljavati i za hranu za životinje i ribu, lijekove, ambalažu, kozmetiku ili biogoriva, a ne samo za prehranu ljudi;

47. ponavlja da je krajnji cilj i dalje iskorjenjivanje invazivnih stranih vrsta; u tom pogledu naglašava da bi gospodarska ovisnost o iskorištavanju invazivnih stranih vrsta uvijek trebala biti privremena ili sekundarna te da se njome ne smije poticati širenje tih vrsta ili njihovo stavljanje na tržište;

48. traži povećanu i namjensku financijsku potporu za poboljšanje učinkovitog upravljanja i zaštite obalnih životnih uvjeta i morskih ekosustava te očuvanja osjetljivih vrsta, kao i uspostavu sustava informiranja, praćenja i ranog upozoravanja za invazivne strane vrste na regionalnoj i nacionalnoj razini te na razini EU-a, s obzirom na pozitivan učinak takve potpore na ribarstvo, bioraznolikost i ekosustave;

49. ustraje u tome da se u budući višegodišnji financijski okvir uključi financiranje kako bi se ojačala konkurentnost ribarske flote s obzirom na izazove kao što su rastući troškovi, gubitak ribolovnih područja i utjecaj invazivnih vrsta; smatra da je prioritet poboljšati pristup financijskim sredstvima za ribare kako bi modernizirali svoja plovila, digitalizirali svoje aktivnosti i diversificirali svoje izvore prihoda;

50. podsjeća Komisiju da najudaljenije regije te otočna i obalna područja služe kao važne sigurne luke za osjetljive morske vrste, a istodobno su vrlo osjetljive na invazivne strane vrste; traži da se prepozna važnost zaštite tih osjetljivih vrsta i borbe protiv invazivnih stranih vrsta u tim regijama, osobito uspostavom posebnog programa mogućnosti za lokalno ribarstvo specifičnih za udaljena i otočna područja; ističe potencijal održivog ekoturizma kao sredstva za pružanje mogućnosti diversifikacije, uz istodobno očuvanje jedinstvene bioraznolikosti tih regija i ostvarivanje izravnih koristi za sektore ribarstva i akvakulture;

°

° °

51. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.